

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Kos CXXIX. — Izdan in razposlan 19. dne septembra 1915.

Vsebina: Št. 273. Ukaz o odlogu zasebnopravnih denarnih terjatev zoper dolžnike na Gališkem in v Bukovini.

273.

Ukaz vsega ministrstva z dne 17. septembra 1915. l.

o odlogu zasebnopravnih denarnih terjatev zoper
dolžnike na Gališkem in v Bukovini.

Na podstavi § 27 cesarskega ukaza z dne
25. maja 1915. l. (drž. zak. št. 138) se uka-
zuje tako:

§ 1.

(1) Dolžnikom, ki imajo svoje stanovališče
(sedež) ali svoj stalni opravični zavod v kraljevini
gališki in vladimski z veliko vojvodino krakovsko
ali v vojvodini bukovinski, se dovoljuje odlog po
naslednjih določilih.

(2) Pred 1. dnem avgusta 1914. l. nastale
zasebnopravne denarne terjatve, všteti terjatve iz
menic ali čekov, nadalje denarne terjatve iz za-
varovalnih pogodb, ki so bile sklenjene pred tem
dnevom, so odložene, ako so postale plačne ali
postanejo plačne pred 1. dnem januarja 1916. l.,
za sedaj do vštete 31. dne decembra 1915. l.

(3) Za potegnjene menice ali čeke, izdane pred
1. dnem avgusta 1914. l., kojih trasat, in za
lastne menice, izdane pred istim dnem, kojih iz-
datnik ima svoje stanovališče v ozemlju, ozna-

menjenem v odstavku 1, se odlaga plačilni dan,
ako je postala ali postane menica ali ček plačen
med 1. dnem avgusta 1914. l. in 31. dnem de-
cembra 1915. l., za sedaj na 1. dan januarja
1916. l. Temu primerno se preloži tudi rok za
protestovanje. Za uporabljanje tega ukaza velja
pri potegnjenih menicah in čekih pri imenu ali
firmi trasata navedeni kraj za trasatovo stano-
vališče, pri lastnih menicah kraj izdaje za izdat-
nikovo stanovališče.

Od odloga izvzete terjatve.

§ 2.

Od odloga, določenega v § 1, so izvzete:

1. terjatve iz službenih in mezdnih pogodb
(§§ 1151 do 1163 o. d. z.);

2. terjatve iz najemnih in zakupnih pogodb;

3. terjatve za prodane reči ali dobavljeno
blago na podstavi pogodb, ki so bile sklenjene
pred 1. dnem avgusta 1914. l., ako se je izro-
čitev ali dobava izvršila ali se izvrši šele po
31. dnevu julija 1914. l., razen ako jo je bilo
opraviti pred 1. dnem avgusta 1914. l.;

4. terjatve društvenih bolniških blagajnic
(§ 60 zakona z dne 30. marca 1888. l. [drž.
zak. št. 33]) in nadomestnih zavodov (§ 65 za-
kona z dne 16. decembra 1906. l. [drž. zak.
št. 1 iz l. 1907.] in cesarskega ukaza z dne 25. ju-
nija 1914. l. [drž. zak. št. 138]) za plačilo pri-
spevkov za bolniško in pokojninsko zavarovanje;

5. pravice do plačevanja obresti in letnin

- a) na podstavi terjatev, ki služijo za prednostno založbo zastavnih listov in fundiranih bančnih zadolžnic;
- b) na podstavi terjatev hranilnic proti občinam ali drugim javnim korporacijam;
- c) na podstavi drugih knjižno zavarovanih terjatev;

6. rentne terjatve in pravice do dajanja za preživljanje;

7. terjatve, ki gredo družbi Rdečega križa, nadalje zakladu za podpiranje svojcev mobilizovancev ali za drugo pripomaganje o priliki vojne neposrednje ali na podstavi nakazila (§ 1408 o. d. z.);

8. terjatve za plačevanje obresti in vračila glavnice iz dolžnosti, jamčenih po državi.

Terjatve iz zavarovalnih pogodb.

§ 3.

(1) Od odloga so nadalje izvzete pravice:

- a) iz pogodb o zavarovanju življenja do odkupa ali dovolitve posojil do višine 200 K in do plačila zavarovalne vsote do višine 500 K,
- b) iz zavarovalnih pogodb, ki so bile posebej sklenjene za primer smrti v vojni, do polne višine zavarovalne vsote,
- c) v vseh drugih zavarovalnih strokah do odškodnine do višine 400 K.

(2) Pravnih škod, ki so v pogodbi spojene s tem, če se premija za zavarovanje življenja docela ali deloma ne plača, ne more uveljavljati zavarovalec od drugega leta zavarovanja počenši, dokler velja ta ukaz, razen ako je zavarovatelj v 14 dneh po preteku pogodbenega, za plačilo premije določenega dodatnega roka izjavil, da ne nadaljuje zavarovanja. Ako zavarovatelj ni pravočasno podal take izjave, je dolžen plačati premijo.

Terjatve iz tekočega računa, blagajničnih listkov in vložnih knjižic.

§ 4.

(1) Terjatve iz tekočega računa in iz vlog za blagajnične listke so odložene z omejitvijo, da

se more v teku koledarskega mesca pri deželnih in delniških bankah zahtevati plačilo do višine 3 odstotkov 1. dne avgusta 1914. l. obstoječe terjatve, najmanj pa 400 K in največ 1000 K, pri drugih kreditnih zavodih, izvzemši raiffeisenovke (zakon z dne 1. junija 1889. l. [drž. zak. št. 91]), plačilo do višine 2 odstotkov tiste terjatve, najmanj pa 200 K in največ 500 K, in pri raiffeisenovkah plačilo do višine 50 K.

(2) Zoper zahtevo, naj se terjatve iz tekočega računa predokažejo na obstoječe račune ali na račune, ki se začno nanovo pri istem kreditnem zavodu, se ne more vgovarjati s tem, da velja odlog; toda izplačilo predokazanih zneskov se ne more terjati, dokler traja odlog.

§ 5.

Terjatve iz vlog na vložno knjižico, ki so se vložile pred 1. dnem avgusta 1914. l., so odložene z omejitvijo, da se more od iste vloge v teku enega koledarskega mesca zahtevati pri deželnih in delniških bankah ter hranilnicah plačilo do višine 200 K, pri drugih kreditnih zavodih, izvzemši raiffeisenovke, plačilo do višine 100 K in pri raiffeisenovkah plačilo do višine 50 K.

§ 6.

Ako je kreditni zavod na podlagi tekočega računa, na vlogo za blagajnični listek ali na vložno knjižico plačal več, nego se je moglo vsakočasno terjati po prejšnjih ukazih o odlogu in po tem ukazu, lahko vračuni presežek, kadar se znova zahteva plačilo.

Pravice do povračila iz plačevanja terjatev s pravicami.

§ 7.

Terjatve za povračilo za tretjo osebo plačane dolga davkov ali javnih davščin so odložene po določilih § 1, v izvršilnem postopku pa uživajo predpravo plačane terjatve. Določila § 54 k. r. in § 24 por. r. ostanejo neizpremenjena.

Vpliv višje sile na menice in čeke.

§ 8.

(1) Ako je pri menicah ali čekih, brez razlike plačilnega kraja in dneva izdaje, prezentaciji ali

protestovanju na potu nepremagljiva ovira (višja sila), ki je nastala zaradi vojnih dogodkov, se odlaga plačilni čas, rok za prezentacijo v sprejem ali v plačilo in za protestovanje za toliko, kolikor je potrebno, da se izvrši meničnopravno dejanje, ko odpade ovira, najmanj pa dotlej, da poteče 10 delavnikov potem, ko je odpala ovira. V protestu je, kolikor mogoče, dognati oviro in njeno trajanje.

(2) Za menice in čeke, ki so bili izdani pred 1. dnem oktobra 1915. l. in so plačni na Gališkem ali v Bukovini, nadalje za menice in čeke, ki so bili izdani med 1. dnem avgusta 1914. l. in 30. dnem septembra 1915. l. in kojih trasat, in pri lastnih menicah, kojih izdatnik stanuje na Gališkem ali v Bukovini (čl. 4, št. 8, in čl. 97 m. r.), se odlaga dan plačila in rok za prezentacijo v sprejem ali v plačilo za sedaj na 1. dan januarja 1916. l. Temu primerno se prelaga tudi rok za protestovanje.

(3) Pri menicah in čekih, ki se izdadó po 30. dnevu septembra 1915. l., ni zakonitega odloga, ne kraté določil prvega odstavka.

Vračevanje obresti in blagajniški skonto.

§ 9.

(1) Za čas, za katerega se vsled odloga (§§ 1, 3, 4, 5 in 8) odlaga plačilo, je plačevati zakonite obresti ali višje obresti, ki gredó po pogodbi.

(2) Ob preračunu zneska, ki ga je plačati iz odložene terjatve po preteku odloga, se v dvomu ne sme odbiti blagajniški skonto.

Rokovi zastaranja in tožbeni rokovi.

§ 10.

Doba odloga se ne vračuni ob preračunu roka zastaranja in zakonitih rokov za vložbo tožbe.

Odpoved in dogovorjene pravne škode.

§ 11.

(1) Odpoved denarne terjatve, ki bi bila odložena, če bi bila plačna, velja za izjavljeno:

- a) 1. dne oktobra 1914. l., ako se je izjavila med 1. dnem avgusta in 28. dnem septembra 1914. l.;

b) 1. dne decembra 1914. l., ako se je izjavila med 29. dnem septembra in 25. dnem novembra 1914. l.;

c) 1. dne februarja 1915. l., ako se je izjavila med 26. dnem novembra 1914. l. in 31. dnem januarja 1915. l.;

d) 1. dne aprila 1915. l., ako se je izjavila med 1. dnem februarja in 31. dnem marca 1915. l.;

e) 1. dne junija 1915. l., ako se je izjavila med 1. dnem aprila in 31. dnem maja 1915. l.;

f) 1. dne oktobra 1915. l., ako se je izjavila ali se izjavi med 1. dnem junija in 30. dnem septembra 1915. l.;

g) 1. dne januarja 1916. l., ako se izjavi med 1. dnem oktobra in 31. dnem decembra 1915. l.

(2) Od denarne terjatve, ki je postala tako plačna, se morejo v času, za katerega se z odlogom odlaga plačilo plačnega zneska, terjati samo obresti, ki gredó po pogodbi.

(3) Pravica odpovedati ali zahtevati, naj se takoj vrnejo glavnični zneski, ki je po pogodbi podeljena upniku, ako bi se obresti, letnine ali obroki zasebnopravnih, pred 1. dnem avgusta 1914. l. nastalih denarnih terjatev ne plačevali pravočasno, ali druge za oznamenjeni primer dogovorjene pravne škode, izvzemši dolžnost plačati zamudne obresti, se ne morejo uveljavljati, ako je dolžnik zaostal samo z obrestimi, letninami ali obroki, ki so postali plačni ali postanejo plačni pred 1. dnem januarja 1916. l.

Pobot.

§ 12.

Okolnost, da je terjatev odložena po določilih tega ukaza, ni na potu pobotu z drugo terjatvijo.

Pravdnopravni predpisi.

§ 13.

(1) Sodnega postopka o tožbah, s katerimi se zahteva plačilo odloženih terjatev, ni nadaljevati dotlej, da poteče rok odloga, razen ako toženec predlaga nadaljevanje prekinjenega postopka. Ako se je pa že pred 1. dnem avgusta 1914. l. vršil prvi narok v zmislu § 239 c. p. r. ali

usna sporna razprava, je nadaljevati sodni postopek in v razsodbi določiti rok za plačilo, vstevši pravdne stroške, tako, da se začne od zadnjega dneva roka odloga (§ 1). Ako se je ta dan navedel koledarsko, se preloži začetek roka plačila na dan, katerega je treba plačati po določenih tega ukaza.

(2) Nove tožbe za plačilo odloženih terjatev je zavračati.

Izvršba.

§ 14.

(1) Izvršilnih dejanj, vstevši izvršbo za varovanje, v prid odloženim terjatvam ni dovoljevati v roku odloga, že dovoljenih pa ni izvršiti. Tekočega izvršilnega postopka, izvzemši prisilno upravo in prisilno dajanje v zakup, ni nadaljevati. Že vročeni preodkazni sklepi ostanejo v moči. Z izvršbo poterjane zneske je razdeliti.

(2) Izvršilna dejanja, ki so se opravila, preden se je na izvršilnem sodišču izvedelo za cesarski ukaz z dne 13. avgusta 1914. l. (drž. zak. št. 216), ostanejo v moči.

(3) Začasne odredbe v prid odloženim terjatvam se lahko dovolé in izvrše.

Sodniški odlog.

§ 15.

(1) Osebam, oznamenjenim v § 1, odstavek 1, lahko naprošeno sodišče za dolžnosti vsake vrste po naslednjih določenih (§§ 16 do 19) dovoli odlog in pravtako izreče, da pravne škode, ki so se dogovorile za primer ne pravočasne izpolnitve, izvzemši dolžnost plačati zamudne obresti, ne nastopijo ali se odpravijo.

(2) Sodišče lahko nadalje razsodi, da se pravne posledice, če pogoj ni nastopil, izpregledajo ali odpravijo, ako so vojni dogodki onemogočili, da bi nastopil pogoj. Ako je treba, je za izpolnitev pogoja postaviti vnovičen rok.

§ 16.

(1) Pravdno sodišče lahko na toženčev predlog, ako to opravičuje njegov gospodarski položaj in ako upnik s tem ne trpi nerazmerne škode, gledé terjatev, ki so izvzete od zakonitega odloga, določi v sodbi daljšo nego zakonu

ustrezno plačilno dobo. Taka doba se more dovoliti za celo terjatev ali en del, toda ne čez 31. dan decembra 1915. l. Sodniški odlog, ki se je dovolil do vštete 30. dne septembra 1915. l. ali po § 16 ukaza z dne 25. maja 1915. l. (drž. zak. št. 139) podaljšal do tega dneva, velja za podaljšanega do vštete 31. dne decembra 1915. l.; sodišče pa lahko na upnikov predlog in, zaslišavši dolžnika (§ 56 izv. r.), sklene skrajšanje roka.

(2) Toženec mora dejanske trditve, na katere opira svoj predlog, narediti verjetne.

(3) Sodišče sme dovolitev dobe narediti odvisno od dajatve varnosti.

(4) Zoper dovolitev sodniškega odloga, nadalje zoper njega odreko po sodišču druge stopnje ni pravnega pomočka.

(5) Ta določila se ne uporabljajo na terjatve iz menic ali čekov.

§ 17.

(1) Dolžnik lahko predlaga na okrajnem sodišču, v čigar okolišu ima upnik svoje stanovanjše, pripoznavši upnikovo terjatev, naj se upnik pozove na razpravo o določitvi plačilnega roka za dolg, ki je izvzet od zakonitega odloga. To lahko predlaga dolžnik tudi tedaj, ako je njegova obveznost ugotovljena v izvršilnem notarskem aktu.

(2) Sodišče naj razsodi o plačilnem roku v pripoznalni sodbi, ki se izreče na upnikov predlog, ako pa stranke prepusté sodišču določitev plačilnega roka v sodni poravnavi, sklenjeni o dolgu, ali ako je dolžnikova obveznost ugotovljena v izvršilnem notarskem aktu, v posebnem sklepu. Stroške razprave mora dolžnik povrniti upniku, razen, ako je upnik odklonil zahtevo odloga, ki jo je dolžnik stavil izvensodno in ki je očitno osnovana.

(3) Določila § 16 se primerno uporabljajo.

§ 18.

(1) Ako se je s sodniškim odlogom dovolilo plačevanje najemnin ali zakupnin v obrokih, nastopijo pravne škode, ki so se dogovorile za primer ne pravočasne izpolnitve, le tedaj, ako se ti obroki ne plačujejo pravočasno.

(2) Ako se tak obrok ne plača pravočasno, more najmodavec ali zakupodavec najemniku ali zakupniku odpovedati z veljavnostjo za prihodnji rok odpovedi.

§ 19.

(1) Izvršilno sodišče lahko na predlog zavezanca s pogoji, oznamenjenimi v § 16, odstavek 1, odloži izvršbo v prid terjatvi, ki je izvzeta od zakonitega odloga, najdalje do 31. dne decembra 1915. l. in zaukaže razveljavo že opravljenih izvršilnih činov tudi brez varnosti, zahtevane v § 43, odstavek 2, izvr. r. Taka odložitve je nedopustna, ako je pravdo sodišče že po §§ 16 ali 17 dovolilo plačilni rok.

(2) Na dovolitev odložitve se primerno uporabljajo določila § 16, odstavek 2 do 4.

(3) Po določenih prejšnjih ukazov o odlogu odložena izvršba se po istih pogojih na predlog zavezanca lahko odloži dalje do najdalje 31. dne decembra 1915. l., ako rok odložitve ni potekel že pred 30. dnem septembra 1915. l.

(4) Zahtevajoči upnik ne more zahtevati povračila izvršilnih stroškov, nastalih za odloženo izvršbo, ako je odklonil zahtevo odloga, ki jo je stavil dolžnik izvensodno in ki je očitno osnovana.

Pravica vzajemnosti.

§ 20.

Kolikor morejo upniki, ki imajo v tuzemstvu svoje stanovišče (sedež), v drugi državi uveljavljati zasebnopravne terjatve samo v manjši izmeri ali z večjimi omejitvami, nego je določeno v tem ukazu, so terjatve upnikov, ki imajo svoje stanovišče (sedež) v tej državi, podvržene enakim omejitvam.

§ 21.

Ta ukaz dobi moč 1. dne oktobra 1915. l. Hkratu izgubi moč ukaz z dne 25. maja 1915. l. (drž. zak. št. 139).

Stürgkh s. r.

Hochenburger s. r.

Forster s. r.

Trnka s. r.

Zenker s. r.

Georgi s. r.

Heinold s. r.

Hussarek s. r.

Schuster s. r.

Engel s. r.

Morawski s. r.

